

Emocje dziecka z zaburzeniami odżywiania

Scenariusze zajęć dla dzieci 3-6 lat

Spis treści

1. Wstęp	5
2. Niepokojące zachowania dziecka	6
3. Rodzaje zaburzeń odżywiania	6
4. Zaburzenia odżywiania u małych dzieci	6
5. Najczęściej występujące problemy w odżywianiu pojawiające się w okresie wczesnego dzieciństwa	7
5.1. Zaburzenia w odżywianiu wynikające z zaburzeń relacji opiekun–dziecko, tak zwane „zaburzenia więzi”	7
5.2. Jedzenie selektywne – wybiórczość pokarmowa	8
5.3. Odmowa jedzenia w wieku dziecięcym – tzw. anoreksja dziecięca	10
5.4. Żarłoczność psychiczna – bulimia	12
5.5. Otyłość	13
6. Źródła	15
7. Scenariusze zajęć dla dzieci 3–4-letnich	16
7.1. Scenariusz zajęć „Mleczne przysmaki”	16
7.2. Scenariusz zajęć „Smakuję, próbuję, zielone warzywa jem, dobrze się czuję”	20
7.3. Scenariusz zajęć „Zdrowe sałatki wesołej Małgorzatki”	24
7.4. Scenariusz zajęć „Święto marchewki – zapoznanie z koniecznością jedzenia warzyw dla zdrowia organizmu. Zabawy z kolorem pomarańczowym”	29
8. Scenariusze zajęć dla dzieci 5–6-letnich	33
8.1. Scenariusz zajęć „Moc ziół”	33
8.2. Scenariusz zajęć „Pizza pełna zdrowia”	37
8.3. Scenariusz zajęć „Mali dietetycy”	42
8.4. Scenariusz zajęć „Zdrowe soki kolorowe”	47

1. Wstęp

Odżywianie to proces życiowy polegający na pozyskiwaniu przez organizm ze środowiska pokarmu, a dokładniej zawartych w nim składników odżywczych potrzebnych do wzrostu, rozwoju tkanek i utrzymania funkcji życiowych. Odżywianie jest bardzo ważną sferą aktywności w życiu człowieka.

Odżywianie

Aktywność życiowa każdego z nas oraz związane z nią emocje mają bardzo często związek z zapotrzebowaniem organizmu na substancje odżywcze. Przykładowo, brak apetytu lub też nadmierna ochota na jedzenie, zbyt częste podjadanie mogą być wynikiem silnych emocji, przeżywanego stresu. Zaburzenia odżywiania mogą mieć także związek z różnymi chorobami somatycznymi.

Małe dziecko w sferze odżywiania jest całkowicie zależne od opiekunów. Rodzina jest podstawowym środowiskiem, w którym ma ono możliwość kształtowania swoich umiejętności i nawyków, w tym także nawyków żywieniowych, którymi są z pewnością wspólne spożywanie bądź niespożywanie posiłków, zdrowy bądź niezdrowy sposób odżywiania, przekonania dotyczące jedzenia czy stosunek do własnego ciała.

Kiedy dziecko przejawia zachowania wskazujące na zaburzenia procesu odżywiania, bardzo często w jego domu rodzinnym obserwuje się występowanie różnych sytuacji stresowych.

Zachowania malucha w zakresie żywienia bądź ogólnie przyjętych standardów prawidłowego odżywiania się odbiegające od oczekiwań rodziców, przejawiające się np. w niechęci malucha do jedzenia, wybieraniu pojedynczych pokarmów czy też w zbyt częstym sięganiu po jedzenie, stają się często przyczyną koncentracji zarówno dorosłych, jak i samego dziecka na sferze odżywiania, co w niektórych przypadkach może wywoływać nadmierne postawy lękowe malucha. W takich sytuacjach problem „z jedzeniem” będzie się nasilał. Już w okresie niemowlęctwa i wczesnego dzieciństwa może zainicjować się cała gama zaburzeń odżywiania o podłożu psychologicznym.

*Zaburzenia
w odżywianiu
dziecka*

Zaburzenia w odżywianiu dziecka mogą prowadzić do wychudzenia i wyniszczenia organizmu bądź do nadwagi i otyłości u dziecka. Mogą być również przyczyną groźnych dla życia zaburzeń w funkcjonowaniu organizmu (zmiany w narządach, zaburzenia elektrolitowe, zaburzenia nawodnienia organizmu). W związku z tym, że popularyzowana jest wiedza na temat zaburzeń odżywiania, zauważywszy problem, większość rodziców zgłasza się po pomoc do profesjonalistów. Zdarza się jednak, że rodzice długo nie zauważają problemu, a zły stan odżywienia dostrzegany jest np. w przedszkolu lub szkole. Z uwagi na możliwość powstania zaburzeń rozwoju dziecka wszelkie dłużej utrzymujące się problemy związane ze sposobem odżywiania się dzieci i młodzieży oraz zaburzenia w stanie odżywienia (wychudzenie, wyniszczenie, otyłość) powinny być jak najszybciej zdiagnozowane.

2. Niepokojące zachowania dziecka

Objawy sugerujące zaburzenia odżywiania

Jak podaje Gabriela Jagielska, w przypadku małych dzieci niepokojącymi objawami sugerującymi zaburzenia odżywiania będą następujące problemy:

- “ spożywanie zbyt małych ilości pożywienia w stosunku do wieku,
- “ odmowa jedzenia – płacz w porze posiłków, brak zainteresowania jedzeniem, obrona przed karmieniem, wypluwanie jedzenia, wyjmowanie jedzenia z buzi,
- “ odruchy wymiotne, wymioty,
- “ brak zainteresowania jedzeniem lub zainteresowanie zbyt rzadkie, dziecko nie sygnalizuje głodu,
- “ odmowa spożywania pokarmów urozmaiconych adekwatnie do wieku, dziecko akceptuje jedynie ubogą dietę,
- “ lęk w porze posiłków, lęk przed połykaniem pokarmów stałych i/lub płynnych,
- “ jedzenie posiłków w porach innych niż pozostali domownicy, np. bardzo wcześnie rano lub późno wieczorem,
- “ zbyt wolny rozwój fizyczny (przyrosty wagi i wzrostu) przy braku przyczyn medycznych.

3. Rodzaje zaburzeń odżywiania

Rodzaje zaburzeń odżywiania

Do zaburzeń odżywiania zaliczane są powszechnie znane:

- “ wybiórczość pokarmowa,
- “ jadłowstręt psychiczny (*anorexia nervosa*),
- “ żarłoczność psychiczna (*bulimia nervosa*),

a także mniej uświadamiane przez społeczeństwo:

- “ przejadanie się związane z czynnikami psychologicznymi (często będące przyczyną tzw. otyłości prostej),
- “ wymioty psychogenne.

4. Zaburzenia odżywiania u małych dzieci

Przemijające trudności w jedzeniu

Zanim zacznie się diagnozować problem, warto zwrócić uwagę na fakt, że istnieje możliwość występowania przemijających trudności w jedzeniu, które mogą wystąpić w początkowym okresie adaptacji, kiedy dziecko przekracza

7. Scenariusze zajęć dla dzieci 3–4-letnich

7.1. Scenariusz zajęć „Mleczne przysmaki”

Scenariusz Mleczne przysmaki

Cele ogólne	“ wsparcie całościowego rozwoju podczas zabaw sprzyjających rozwojowi nawyków i zachowań prowadzących do samodzielności oraz dbania o własne zdrowie,“ uzmysłowienie dzieciom wartości płynących z picia mleka oraz spożywania produktów mlecznych
Cele szczegółowe	Dziecko: “ wie, skąd pochodzi mleko,“ słuca wiersza i odpowiada na pytania,“ wie, jakie produkty powstają z mleka,“ wie, jakie składniki odżywcze znajdują się w mleku i dlaczego należy je pić,“ potrafi bawić się i pracować w zespole,“ wie, jak szanować i dbać o swoje zdrowie
Metody	“ metody słowne: wiersz, rozmowa, zagadka,“ metody oglądowe: pokaz, loteryjka obrazkowa,“ metody oparte na działaniu: zabawa dydaktyczna, zabawa badawcza, ćwiczenia praktyczne, ćwiczenie graficzne
Formy pracy	“ zbiorowa,“ indywidualna
Pomoce dydaktyczne	“ ilustracja krowy,“ plansza z otworem,“ wiersz Anny Mikiciuk <i>Piję mleko</i>,“ duży arkusz papieru,“ kubeczki z produktami mlecznymi,“ obrazki przedstawiające produkty mleczne oraz inne produkty spożywcze,“ 2 koszyki,